SAD pokrenuo napade na Iran, Teheran zatvorio Hormuški tjesnac

Kategorija: SVIJETAžurirano: Nedjelja, 12 Srpanj 2026 08:01
Objavljeno: Nedjelja, 12 Srpanj 2026 08:01

Američka vojska pokrenula je napade na Iran nakon što je on u nedjelju pogodio kontejnerski brod, dok je Teheran izjavio da je ponovno zatvorio Hormuški tjesnac te da su neke zaljevske države napadnute.

Niz napada između SAD-a i Irana u posljednjih nekoliko dana naveo je američkog predsjednika Donalda Trumpa da proglasi kraj primirja namijenjenog zaustavljanju borbi koje su SAD i Izrael započeli 28. veljače, iako je Trump ostavio otvorena vrata za nastavak pregovora.

Iran je izjavio da je zatvorio tjesnac nakon što je ispalio upozoravajući hitac koji je pogodio brod koji je plovio neodobrenom rutom. Upozorio je da će svaka odmazda zbog incidenta biti dočekana "oštrim odgovorom".

Američko središnje zapovjedništvo identificiralo je plovilo kao M/V GFS Galaxy, kontejnerski brod pod zastavom Cipra, navodeći da je pretrpio značajna oštećenja strojarnice i da je nestao civilni član posade.

Pomorski trgovinski operativni centar Ujedinjenog Kraljevstva izjavio je da je posada oštećenog kontejnerskog broda istočno od Omana napustila plovilo i nalazi se u čamcu za spašavanje.

Iranski državni mediji izvijestili su o eksplozijama u brojnim lučkim gradovima.

Ubrzo nakon toga, Iranska revolucionarna garda izjavila je da je uništila zapovjedni i kontrolni centar i hangare za dronove u bazi u američkom savezniku Jordanu. Ujedinjeni Arapski Emirati izjavili su da su njihovi sustavi protuzračne obrane napadali rakete i dronove iz Irana, Katar je rekao da je presreo raketni napad dok su se u Bahreinu oglasile sirene za upozorenje, a u Dohi su se čule eksplozije.

Rat je destabilizirao Zaljev, dok je iranska učinkovita blokada Hormuškog tjesnaca uzrokovala porast cijena energije, potičući globalnu inflaciju i povećavajući strahove od gospodarskog usporavanja.

Više cijene, posebno benzina, politički su osjetljivo pitanje za Trumpa uoči kongresnih izbora u studenom.

Iran je rekao da je nekoliko brodova pokušalo proći plovnim putem "neovlaštenom rutom" i zanemarilo upozorenja da isprave svoj kurs.

Tjesnac - koji je prije rata bio kanal za petinu svjetskih zaliha nafte i LNG-a - ostat će zatvoren do "kraja američkog miješanja u ovu regiju", rekla je Revolucionarna garda.

Središnje zapovjedništvo priopćilo je da je započelo napade u subotu u 19:15 (23:15 GMT), otprilike sat vremena nakon što su Iranci objavili svoju izjavu, koja je uključivala upozorenje da će "nove neprijateljske baze" na Bliskom istoku biti meta ako Sjedinjene Države uzvrate za incident s kontejnerskim brodom.

Trump je naredio napade, priopćilo je Središnje zapovjedništvo. Bijela kuća nije odmah odgovorila na zahtjev za komentar.

Phoca PDF

Washington zahtijeva da Teheran javno izjavi da će zaustaviti napade na brodove u tjesnacu i da će svi putevi biti otvoreni bez cestarina, rekli su visoki američki dužnosnici.

Iranski ministar vanjskih poslova Abbas Araqchi optužio je Sjedinjene Države za kršenje sporazuma o prekidu vatre. "Može postojati samo međusobno poštivanje", napisao je u petak na X.

SAD je u utorak opozvao dozvolu za prodaju iranske sirove nafte nakon što su tri katarska i saudijska komercijalna tankera ranije tijekom tjedna bila pod vatrom, što je potaknulo SAD da napadne iranske lokacije. Iran je potom napao američke vojne lokacije u zaljevskim državama.

Iako Iran nije preuzeo odgovornost za napade na brodove, analitičari kažu da Teheran koristi takve akcije kako bi stekao prednost u pregovorima.

Visoki iranski izvor rekao je za Reuters da su se Iran, SAD, Katar i Pakistan dogovorili pregovore u pozivu koji su posrednici pokušavali dogovoriti za subotu dok je Araqchi u Omanu, zaljevskoj državi koja pokušava posredovati u okončanju rata.

Nije bilo odmah jasno jesu li ti napori uspjeli.

Araqchi i omanski ministar vanjskih poslova Badr Albusaidi sastali su se u Omanu kako bi razmijenili "mišljenja o odgovarajućim mehanizmima za siguran prolaz brodova kroz Hormuški tjesnac", prema izjavi iranskog ministra vanjskih poslova. Omanska državna novinska agencija izjavila je da će omanski i iranski pregovarači nastaviti razgovore "na tehničkoj i političkoj razini".

CNN je u subotu izvijestio da je Oman izradio nacrt prijedloga za tjesnac, uključujući slobodnu plovidbu kroz njegov južni koridor u omanskim teritorijalnim vodama. Plan je predviđao da plovila koja prolaze sjevernim koridorom kroz iranske teritorijalne vode dobiju prethodno odobrenje Irana, iako se neće naplaćivati prolazne pristojbe, rekao je CNN.

Bijela kuća i State Department nisu odmah odgovorili na zahtjeve za komentar o CNN-ovom izvješću. (Hina)

Phoca PDF

SAD pokrenuo napade na Iran, Teheran zatvorio Hormuški tjesnac

Kategorija: SVIJETAžurirano: Nedjelja, 12 Srpanj 2026 08:01
Objavljeno: Nedjelja, 12 Srpanj 2026 08:01

Phoca PDF